



**UNIwersYTET
WARSZAWSKI**

ISSN 1640-2758

PISMO UCZELNI

NUMER SPECJALNY

Nie tylko nauka
– przewodnik
po najciekawszych
miejscach na UW





Spis treści / Table of contents

■	Kampus główny / The Main Campus – Krakowskie Przedmieście 26/28	
	Pałac Kazimierzowski / The Kazimierzowski Palace	2
	Budynki poseminaryjne i porektorski / The Former Seminar and Rectory Buildings	6
	Pawilon mineralogiczny i budynek pokuratorski / The Mineralogical Pavilion and the Prosecutorial Building	8
	Budynek pomuzealny i budynek Akademii Medycznej / The Former Museum Building and the Medical Academy Building	10
	Szkoła Główna / The Main School	12
	Dawny budynek Biblioteki / The Old Library Building	13
	Brama Uniwersytecka / The University Gate	16
	Auditorium Maximum	17
	Pałac Czetwertyńskich-Uruskich / The Czetwertyński-Uruski Palace – Krakowskie Przedmieście 30	18
	Pałac Tyszkiewiczów-Potockich / The Tyszkiewicz-Potocki Palace – Krakowskie Przedmieście 32	19
	Szpital św. Rocha / St. Roch Hospital – Krakowskie Przedmieście 24	22
	Dom Tekli Rapackiej / Tekla Rapacka's House – Oboźna 8	23
■	Obserwatorium Astronomiczne / The Astronomical Observatory – Al. Ujazdowskie 4	23
■	Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego / The University of Warsaw Botanic Garden – Al. Ujazdowskie 4	26
■	Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie / The University of Warsaw Library – Dobra 56/66	28
■	Spis ilustracji / List of illustrations	32
■	Literatura / Literature	32



Pałac Kazimierzowski



1. Pałac Kazimierzowski w czasach Korpusu Kadetów/
The Kazimierzowski Palace in the times of the Cadet Corps

czworobocznymi wieżyczkami, które nie stykały się bezpośrednio z korpusem głównym, a tylko połączone z nim były parawanowymi ściankami. Pomiedzy wieżami od strony Wisły wkomponowano dwukondygnacyjną loggię, z której rozciągał się piękny widok na rzekę. Za pałacem rozciągał się zwierzyńiec, przed nim zaś ogród zaprojektowany przez Agostino Locciego i Andrzeja Frycowicza. Architekt samej willi podmiejskiej nie jest znany. Na pewno był nim jeden z wybitnych architektów pracujących dla Zygmunta III Wazy, który zatrudniał m. in. Giovanni Trevana i Matteo Castella.

W 1656 roku Villa Regia została splądrowana i doszczętnie zniszczona przez Szwedów i sprzymierzonych z nimi Brandenburczyków. Pałac, odrestaurowany po powrocie pary królewskiej z wojennej tułaczki, spalił się ponownie w roku 1660.

Odbudowy i rozbudowy gmachu podjął się król Jan Kazimierz, dla którego pałac miał stać się wkrótce główną rezydencją i od którego imienia budowlę zaczęto wtedy nazywać Pałacem Kazimierzowskim. W trakcie przebudowy zniknęły wspomniane już ścianki parawanowe, a wieże, dotąd wolnostojące, zetknęły się bezpośrednio z korpusem pałacu.

Po kolejnym pożarze, w 1695 roku, z pięknego gmachu pozostały tylko okopcone mury.

W latach 1724–1733 architekci sascy Jan Deybel i Jan Jauch, na zlecenie króla Augusta II, wykonał kilka wersji projektu odbudowy pałacu w duchu późnego baroku. Projekty te nie doczekały się realizacji. Odbudowę pałacu rozpoczął jeden z kolejnych właścicieli hr. Aleksander Sułkowski. Dawny Pałac Kazimierzowski zmienił zupełnie swój wygląd. Była to teraz okazała piętrowa budowla ukształtowana pod wpływem późnego baroku drezdeńskiego i francuskiego rokoka. Z tego okresu zachowały się do dziś dwie statuy – Ateny i Heraklesa – zdobiące przyczółek pałacu od strony skarp.

W latach 1765–1766 król Stanisław August Poniatowski zmienił całkowicie przeznaczenie posiadłości z rezydencji na uczelnię dla szlacheckiej młodzieży i nadał jej nazwę Szkoły Rycerskiej. Do wychowanków Szkoły, zwanej też Korpusem Kadetów, należeli m.in. Tadeusz Kościuszko, Michał Sokolnicki, Jakub Jasiński, Jan Ursyn Niemcewicz i Józef Sowiński.

Przeprowadzona na potrzeby Szkoły gruntowna restauracja budynku, według projektu Dominika Merliniego, objęła głównie wnętrza. Forma zewnętrzna budynku pozostała niemal taka sama.

Podczas okupacji pruskiej w pałacu ulokowano Najwyższą Radę Sprawiedliwości, a koszarzy i inne budynki rezydencji wynajmowano na mieszkania dla drobnych rzemieślników i urzędników

Położony malowniczo na skraju skarpy wiślanej, ukończony na pewno przed 1643 rokiem, budynek pełnił początkowo rolę królewskiej willi na przedmieściu i tak był nazywany: Villa Regia. Rezydowali tu m.in. królowie Władysław IV i Jan Kazimierz z żoną Marią Ludwiką Gonzagą de Nevers oraz Jan III Sobieski z żoną Marią Kazimiერą d'Arquien.

Elewacja frontowa Villa Regia wyróżniała się monumentalną zewnętrzną klatką schodową oraz smukłymi

niższej rangi. Dopiero w roku 1808, już po utworzeniu Księstwa Warszawskiego, władze przekazały pałac na potrzeby władz oświatowych. Odbywała się tu część zajęć Szkoły Prawa, którą można uznać za załazek Uniwersytetu Warszawskiego. Po wkroczeniu do Warszawy powracających z Rosji wojsk napoleońskich w pałacu urządzono tymczasowy szpital wojskowy. W 1814 r. w budynku wybuchł pożar.

Utworzenie Królestwa Polskiego w roku 1815, a w następnym powołanie do życia Uniwersytetu Warszawskiego rozpoczęło nowy okres w dziejach Pałacu Kazimierzowskiego. Parter budynku zajęło niebawem Liceum Warszawskie, mieszczące się dotąd w Pałacu Saskim, piętro zaś biblioteka nowo utworzonego Uniwersytetu.

Zniszczony po pożarze pałac najpierw odrestaurowano i poddano gruntownej przebudowie. W latach 1820 – 1825 powstała piękna klasycystyczna fasada z czterokolumnowym portykiem. Wieńczący ten portyk tympanon ozdobiła scena dłuta Pawła Malińskiego. Jest to Apollo siedzący między dwiema muzami, w otoczeniu przedmiotów symbolizujących poezję, teatr i astronomię. Projekt przebudowy, zakończony dopiero w 1830 roku, przypisywany jest Hilaremu Szpilowskiemu i Wacławowi Ritschlowi. W 1844 roku w trakcie remontu pałacowego dachu rozebrana została kopuła wraz z ustawionym na niej orłem.

Kolejny remont pałacu przeprowadzono w 1863 roku, pod nadzorem Antoniego Sulimowskiego, i aż do końca II wojny światowej gmach poddawano jedynie niezbędnym renowacjom. W czasach Szkoły Głównej (1863-1869) na parterze pałacu mieściła się biblioteka.

W czasie II wojny światowej zbombardowany Pałac Kazimierzowski spłonął. Odbudowa budynku, według projektu Piotra Biegańskiego, trwała od 1945 do 1954 roku. Architekt inspirował się rysunkami projektowymi z ok. 1820 roku. Elewację frontową pozostawił bez zmian, nie przywrócił jej jednak balustradowej attyki. Elewacja boczna i tylna otrzymały wygląd znany z obrazów Bernarda Bellota, zwanego Canalettem. W elewacji tylnej przywrócono m.in. tarasy na arkadach pomiędzy ryzalitami.

Dekoracja wnętrz została skomponowana całkowicie na nowo. Najokazalszymi salami pałacu są teraz znajdujące się na 1. piętrze Sala Złota i Sala Senatu. Obejmują one dwie kondygnacje, a ich wystrój skomponowany jest z elementów późnobarokowych.



2. Pałac Kazimierzowski wraz z oficynami, 1840/
The Kazimierzowski Palace with annexes, 1840

The Kazimierzowski Palace

Situated on the scenic Vistula tall embankment and completed before 1643, the Kazimierzowski Palace initially played the role of a country royal villa and thus, it was called Villa Regia. It became the residence of several Polish monarchs and their families: Ladislas IV Vasa, John Casimir Vasa and his wife Marie-Louise Gonzaga de Nevers, John III Sobieski and his wife Marie Kazimiere d'Arquien.



3. Pałac Kazimierzowski w czasach Carskiego Uniwersytetu Warszawskiego/
The Kazimierzowski Palace in the times of the Imperial University of Warsaw

The façade of Villa Regia was graced with a monumental external staircase and slim quadrilateral towers which stood detached from the main building. They were linked with it through delicate screen façade walls. Architects designed a two storey loggia overlooking the Vistula River between the towers. Visitors could find a zoo and a stunning garden created by Agostino Locci and Andrzej Frycowicz right behind the Palace.

The architect of the Villa, however, remains unknown. Certainly, it must have been one of the eminent architects regularly working for king Sigismund III Vasa like Giovanni Trevano or Matteo Castelli.

In 1656 Villa Regia was plundered and completely destroyed by the Swedes and the Brandenburgers allied with them. Raised from ruins after the return of the king and queen from the war exile, the palace burned down again in 1660.

The restoration and rebuilding took place under the king John Casimir Vasa, for whom the Palace soon became the main royal residence and in whose honor it is called the Kazimierzowski Palace till this day. During the construction the screen façade walls disappeared and the towers, previously detached from the main building, were joined to it.

The next fire in 1695 left only ruins blackened with smoke.

From 1724 to 1733 two Saxon architects Jan Deybel and Jan Jauch, on commission from king August II, produced several versions of the palace restoration in the spirit of late baroque. These designs, however, were never carried into effect. One of the Palace's next owners, count Alexander Sułkowski, undertook the difficult task of its restoration. As a result, the old Kazimierzowski Palace totally changed its appearance. Now it was a lavish storied building shaped along the principles of late Dresden baroque and French rococo. Two statues, of Athena and Hercules, decorating the riverside fronton survived from that period till today.

In the years 1765-1766 the king Stanislaus August Poniatowski changed entirely the character of the Kazimierzowski Palace. From a royal residence it was to become a college for noble youth called The Knights' School or The Noble Academy of the Cadet Corps. Such eminent Poles as Tadeusz Kosciuszko, Michał Sokolnicki, Jakub Jasiński, Jan Ursyn Niemcewicz and Józef Sowiński could be found among the School's famous graduates.

The adaptation of the Palace to the School's needs entailed primarily redesigning the interiors according to Dominic Merlini's sketches. The building's exterior remained unchanged.

During the Prussian occupation the Palace became the seat of the Highest Justice Council, while the barracks and other buildings surrounding the residence were rented out as flats for artisans or poor clerks. Consecutively, the Palace turned into an army hospital soon after Napoleonic army entered Warsaw. Eventually in 1808, after the Duchy of Warsaw was established, the authorities once more devoted the building to educational purposes. Among others it housed a Law School, which can be considered the predecessor of the University of Warsaw.



4. *Pałac Kazimierzowski/ The Kazimierzowski Palace*

Soon after the establishment of the Polish Kingdom in 1815, the University of Warsaw was founded (1816), which opened a new era in the history of the Kazimierzowski Palace. The Warsaw Lycee, previously occupying the Saski Palace, moved to the building's ground floor while the library of the newly established University took the first floor.

In 1814 the Palace burned down and yet again it underwent substantial rebuilding and redesigning. Between 1820 and 1825 a beautiful classicistic façade with a four-pillared portico was erected and topped with a tympanum chiseled by Paweł Maliński. It depicts Apollo seated between two Muses, surrounded by artifacts symbolizing poetry, theater and astronomy. The project of the Palace rebuilding, which eventually finished in 1830, is often attributed to Hilary Szpilowski and Wacław Ritschl. The year 1844 brought the end to the cupola with an eagle which was disassembled during the repair works of the roof.

The next major overhaul of the Palace came almost 20 years later, in 1863, under the supervision of Antoni Sulimowski and till the end of WWII the building only underwent necessary maintenance. In the times of the Main School (1863-1869) the ground floor of the Palace housed the library.

During WWII the Palace was bombed and consumed by fire. The reconstruction following the design of Piotr Biegański lasted from 1945 to 1954. The architect drew his inspiration from drawings dated 1820. The front façade was left intact; however, he decided not to reproduce the old parapet wall. The fronton overlooking the river received its look based on the pictures of the royal painter Bernardo Bellotto vel Canaletto and what is more, terraces on arcades between breaks of the building were added to it.

While the Palace's exterior was carefully reconstructed, the decorations of the interior were newly designed. The most lavish places in the Palace, situated on the first floor, are the Golden Hall and the Senate Hall. They are both two-storey high, ornate with late baroque elements.

Budynki poseminaryjny i porektorski



5. Budynek porektorski, 1930/ The Former Rector's Office Building, 1930

fesorów Liceum Warszawskiego. W latach 1817-1827 mieszkał tu m.in. Fryderyk Chopin, wraz z rodzicami i siostrami. Lewe skrzydło stało się siedzibą Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, najważniejszej władzy oświatowej w dawnym Królestwie Polskim.

W latach sześćdziesiątych XIX wieku oba pawilony przebudowano według projektu Antoniego Sulimowskiego. Budynki zyskały wtedy swój obecny, późnoklasycystyczny charakter. Elewacje obu skrzydeł rozcłonkowano parami pilastrów korynckich, a ryzality od północy i południa zwieńczono trójkątnymi frontonami. Powtarzające się parami dekoracje frontonów (tympiony) wykonał sztukator Ferrante Marconi, brat bardzo wówczas znanego architekta, Henryka Marconiego. W centrum jednego z tympionów znajduje się otwarta księga Ewangelii, otoczona promienistą aureolą, podtrzymywana przez symbole czterech ewangelistów: anioła, lwa, orla, byka. Na górnej krawędzi księgi stoi kielich z hostią, symbol Eucharystii. Po lewej stronie tympionu umieszczono symbole cnót boskich: wiary (krucyfiks), nadziei (kotwica) i miłości (amorek z płonąca wazą w dłoni). Po prawej stronie zgromadzono natomiast: kadzielnice, księgi, tiarę, infułę, kapelusz kardynałski, krzyż i pastorał – przedmioty symbolizujące Kościół. Wskazówką pomocną w wyjaśnieniu całej scenki jest odniesienie do 1. rozdziału Ewangelii według św. Łukasza, gdzie na przykładzie losów Zachariasza wyjaśniono obowiązki dobrego kapłana.

W centrum drugiego tympionu znajduje się kobieca postać w wieńcu laurowym na głowie i z wieńcami w dłoniach. Po jej prawej stronie widzimy przyklekającego mężczyznę, który trzyma paletę malarską. W tle widać również kapitel kolumny, popiersie i lirę z wplecioną w jej struny gałązką oliwną. Po lewej stronie kobiecej postaci klęczy mężczyzna z księgą. Za nim widzimy najprawdopodobniej lokomotywę, globus, lunetę umieszczoną na statywie i otwartą księgę. Kobieca postać jest personifikacją Nauki, która honoruje przedstawicieli nauk ścisłych (scenka po prawej stronie) i zgromadzonych po jej lewej stronie przedstawicieli sztuk pięknych.

W czasie II wojny światowej prawe skrzydło Pałacu Kazimierzowskiego uniknęło zniszczenia. Mniej szczęścia miało skrzydło lewe. Budynek został spalony już we wrześniu 1939 r. Odbudowano go dziesięć lat później podwyższając przy okazji okna drugiego piętra. Obecnie budynek jest siedzibą Wydziału Prawa i Administracji.

W prawym skrzydle Pałacu swoje siedziby mają Instytut Historii Sztuki i Wydział Orientalistyczny.

Wybudowane na planie wydłużonego prostokąta skrzydła Pałacu Kazimierzowskiego wzniesiono według projektu Jakuba Kubickiego w latach 1815-1816. Budynki, utrzymane w duchu surowego klasycyzmu, stanowiły doskonałą oprawę dla architektury Pałacu Kazimierzowskiego. Dzięki ich budowie powstało jedno z najbardziej interesujących założeń rezydencjalnych w Warszawie, z okazałym dziedzińcem honorowym pośrodku.

W prawym skrzydle pałacu znajdowały się mieszkania rektorów Uniwersytetu i profesorów Liceum Warszawskiego.

The Former Seminar and Rectory Buildings

Built on a plan of an elongated rectangle, these wings of the Kazimierzowski Palace were raised in 1815-1816 according to the renowned architect Jakub Kubicki's design in the spirit of strict classicism. Thanks to their addition the Kazimierzowski Palace became one of the most interesting residences in Warsaw with an impressive honorary courtyard in the middle.

The right wing of the Palace provided apartments for the University Rectors and the professors of the Warsaw Lycee. Fryderyk Chopin, his parents and sisters, who lived there from 1817 to 1827, were one of its most famous residents. The left wing became headquarters of the Government Committee for Religious Denominations and Public Enlightenment, the most important educational authority in the Polish Kingdom.

The 1860s brought major rebuilding of these two pavilions following Antoni Sulimowski's design. The buildings got their late classicistic character: the frontages of both wings were broken up

with pairs of Corinthian pilasters and the northern and southern façades were graced with triangular pediments. The repeated tympana ornaments were skillfully carved by a stucco decorator Ferrante Marconi, the brother of a very well-known architect Henryk Marconi. In the center of one of them we can still see an open book of the Holy Gospel surrounded by a radial halo and supported by the symbols of four Evangelists: an angel, lion, eagle and bull. There is a chalice with a Eucharist on top



6. Budynek poseminaryjny/ The Former Seminar Building

of the book. To the left of the tympanum we can find symbols of divine virtues: faith (crucifix), hope (anchor), and love (cupid with a burning vase). The right hand side shows a censer, books, tiara, mitre, cardinal's hat, cross and crozier – the artifacts symbolizing the church. The first chapter of the Gospel according to St. Luke provides clues to the understanding of these scenes: on the example of Zachary it explains the obligations of a good priest.

The center of the second tympanum displays a female figure with laurel wreaths on her head and in her hands. On her right we can see a kneeling man who is holding a painter's palette. In the background an inquisitive observer will find a column's capital, bust and lyre with an olive branch weaved in its cords. To the left of the female character kneels a man with a book, and behind him we can see a possible locomotive, globe, telescope on a stand and an open volume. The female figure personifies Knowledge who honors Science (scene on the right) and Fine Arts (on the left).

During WWII the right wing of the Kazimierzowski Palace evaded destruction. The left wing, however, was not that lucky. It burned down in September 1939 and was rebuilt ten years later. After the building's second floor was raised, it became the seat of the Faculty of Law and Administration. The right wing of the Palace houses the Art History Institute and the Faculty of Oriental Studies.

Pawilon mineralogiczny i budynek pokuratorski



7. Ruiny pawilonu mineralogicznego po II wojnie światowej/ The ruins of the mineralogical pavilion after WWII

W latach 1817-1818 na południe od Pałacu Kazimierzowskiego stanął dwupiętrowy klasycystyczny pawilon ozdobiony od frontu przyściennym portykiem, przebudowany z istniejącego tu wcześniej budynku. W pawilonie mieściły się audytoria uniwersyteckie i gabinet mineralogiczny.

Pawilon na północ od Pałacu Kazimierzowskiego, połączony z nim dotąd łącznikiem, był teraz wolnostojący. Prostokątny, piętrowy, jedenastoosiowy budynek nie zmienił wyglądu od schyłku XVIII w. Jedyłą ozdobą jego skromnych elewacji było doryckie belkowanie. Budynek mieścił laboratoria chemiczne oraz dwie klasy Liceum Warszawskiego, a później mieszkania kuratorów okręgu szkolnego.

Po roku 1862 Antoni Sulimowski przebudował dawny gmach mineralogiczny w stylu neorenesansowym i połączył go z budynkiem wybudowanym tuż przy Oboźnej. Po przebudowie znalazły się w nim laboratoria fizyczne i chemiczne Szkoły Głównej. Nowy twór architektoniczny ozdobiono sześcioma figurami alegorycznymi, przedstawiającymi personifikację różnych nauk. Antoni Sulimowski był również autorem przebudowy pawilonu położonego na północ od Pałacu Kazimierzowskiego.

Oba pawilony spaliły się od bomb we wrześniu 1939 roku. W 1952 na miejscu rozebranego pawilonu mieszczącego niegdyś gabinet mineralogiczny zbudowano klasycystyczny gmach polonistyki, nawiązujący do pierwotnej budowli wzniesionej w tym miejscu, oraz budynek stołówki pracowniczej i klubu profesorskiego.

Rok później na ruinach dawnego budynku pokuratorskiego powstał budynek bliźniaczy do budynku polonistyki. Początkowo był on siedzibą pedagogiki, a później centrum informatycznego. Dziś w budynku mieszczą się głównie biura administracji uczelnianej.

The Mineralogical Pavilion and the Prosecutorial Building

Between 1817 and 1818, a little south of the Kazimierzowski Palace, a two storey classicistic pavilion was erected. It was an alteration of a previously existing building, now decorated with a portico in the front façade. It provided space for University lecture halls and a mineralogical cabinet.

Another pavilion, to the north of the Palace and previously connected to it, now stood detached. Elongated rectangular, multi-storey building did not change its appearance since the 18th century. The only ornament of its modest façade was a Doric architrave cornice. The building housed chemical laboratories, two classes of the Warsaw Lycee and later it was turned into apartments for school superintendents.

After 1862 Antoni Sulimowski remodeled the Mineralogical Pavilion in the neorenaissance style and joined it with another building in Oboźna Street. The new place seemed spacious enough for physical and chemical labs of the Main School. It was decorated with six allegorical sculptures personifying various sciences.

Antoni Sulimowski also authored the remodeling of the other pavilion north of the Kazimierzowski Palace.

Both pavilions burned down after severe bombing in 1939. In 1952 in place of the ruins of the Mineralogical Pavilion, the University authorities erected a classicistic building for the Faculty of Polish Studies, which significantly resembled its predecessor. A University canteen and Faculty Club were added to it in the same year.

One year later, on the ruins of a former Prosecutorial Building, the University raised an edifice identical to one for the Faculty of Polish Studies. Initially, it housed the Faculty of Education, later the University Computer Center. Now it serves administrative purposes.



8. Dawne Centrum Informatyczne/ The Former University Computer Center

Budynek pomuzealny i budynek Akademii Medycznej

Pawilon Sztuk Pięknych, zwany dziś gmachem pomuzealnym i będący siedzibą Instytutu Historycznego, został wzniesiony w latach 1818 – 20, według projektu Michała Kado. Rok później wykańczano jeszcze monumentalną salę kolumnową przeznaczoną na kolekcję odlewów gipsowych. Z dumą o kolekcji odlewów pisał rektor Wojciech A. Szweykowski w swym Sprawozdaniu o stanie Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu z roku 1821 na rok 1822: „Wzory gipsowe częścią po śp. Królu Stanisławie nabyte, częścią sprowadzone z Paryża, lub w darze otrzymane (...) już są w porządku należytym i sprawiają widok równie wspaniały i przyjemny dla miłośników sztuki, jak pożyteczny dla artystów; widok jaki w niewielu stolicach Europy znaleźć można”.

Na pierwszym piętrze Pawilonu Sztuk Pięknych znajdowało się ogromne pomieszczenie przeznaczone z założenia na galerię obrazów i wystawy artystyczne; umieszczono w nim jednak gabinet zoologiczny.

Po drugiej stronie wjazdu na dziedziniec uniwersytecki przed 1822 rokiem powstał bliźniaczy pawilon, zwany fizycznym, mieszczący aulę i audytorium. Od 1846 do 1865 mieściła się w nim Szkoła Sztuk Pięknych wraz z jej pracownią malarstwa zwaną Amfiteatrem. Działająca od 1844 roku szkoła była kontynuacją Wydziału Nauk i Sztuk Pięknych Uniwersytetu Warszawskiego. I choć przez zasadniczą część swojego istnienia szkoła nie miała statusu szkoły wyższej, to wykształceni w niej artyści Aleksander Kokular, Teofil Kwiatkowski i Wojciech Gerson oraz jego uczniowie mieli zasadniczy wpływ na oblicze sztuki polskiej w XIX wieku.



9. Widok Pawilonu Audytorijnego/ The view of the Auditorium Pavilion

Oba pawilony, utrzymane w duchu surowego klasycyzmu, stanowiły niezwykle harmonijne uzupełnienie już istniejącego założenia Pałacu Kazimierzowskiego. Budynek zwany fizycznym przebudowano później niefortunnie, przez co w znacznym stopniu zmienił swój wygląd.

W 1935 roku w dzisiejszym budynku pomuzealnym wybuchł pożar. „Budynek w kłębach dymu, płomienie wydobywające się przez rozbite okna” – tak pożar 3 października opisywał „Kurier Warszawski”. „Zerwana jest znaczna część dachu, zawalona zupełnie jedna klatka schodowa i hall. Spłonęły stuletnie sztory i rolety, wybitych jest wiele szyb

w oknach i szafach” – pisał reporter „Kuriera”. „Główną przyczyną, dla której pożar wyrządził tak wielkie szkody była przestarzała konstrukcja gmachu, stropy drewniane, brak jakichkolwiek poważniejszych urządzeń pożarowych” – pisała trzy lata później „Polska Zbrojna”. Do 1938 roku budynek stał „pusty, okopcony i pozbawiony okien”. Dopiero wtedy władze Uniwersytetu powierzyły prof. Bojemskiemu odbudowę gmachu. Projekt odbudowy zakładał przywrócenie zewnętrznego

wyglądu budynku do stanu z pierwszej połowy XIX wieku, a jednocześnie dostosowanie wnętrza do wymagań nowoczesnego budownictwa. Przebudowę gmachu ukończono tuż przed wybuchem II wojny światowej. Zniszczony częściowo w czasie wojny budynek, po odbudowie stał się siedzibą Instytutu Historycznego.

Budynek znajdujący się po drugiej stronie wjazdu na dziedziniec uniwersytecki jest tymczasowo siedzibą Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (Akademii Medycznej).

The Former Museum Building and the Medical Academy Building

The Fine Arts Pavilion, known today as the Former Museum Building, housing the Institute of History, was built in the years 1818-1820 according to the design of Michał Kado. A monumental column hall intended for the plaster cast collection was completed a year later. Rector Wojciech A. Szwejkowski proudly described this collection in his 1821-1822 report on the Royal University of Warsaw: "Plaster models, inherited partly from King Stanislaus, partly donated or imported from Paris (...) are already in perfect order and present a view equally magnificent for the art lovers as useful for the artists, a view hardly found in any other European capital".

On the first floor of the Fine Arts Pavilion a spacious room was assigned for the art gallery and exhibitions, however, it became a site of a zoological cabinet.

A mirror pavilion, called "Physical" was built on the other side of the way to the university yard prior to 1822. It housed lecture hall and auditoria. Between 1846 and 1865 it was a site of the School of Fine Arts together with its painting room workshop, known as Amphitheater. Founded in 1844, the School followed the tradition of the Department of Sciences and Fine Arts of the University of Warsaw. Even though for the most of its existence the School did not have the status of an institution of higher education, several of its graduates such as Aleksander Kokular, Teofil Kwiatkowski and Wojciech Gerson and their apprentices had a decisive impact on Polish art in the 19th century.

Both pavilions with their rigorous classical outline harmoniously corresponded with the already existing design of the Kazimierzowski Palace. The building which housed the School of Fine Arts later went through unfortunate remodeling and changed its shape.

In 1935 a fire broke out in the former museum building: "smoke engulfed the building, fire blazed through broken windows" - described "Kurier Warszawski" on the 3rd of October - "a large section of the roof was torn, one of the staircases and the hallway collapsed. Hundred year old curtains and shutters burnt entirely, glass panes in the windows and cupboards are broken" - wrote



10. Budynek Pomuzealny/ The Former Museum Building

a „Kurier” reporter. „The main reason why the fire caused so much damage was an outdated construction of the roof, wooden ceilings, and absence of any fire safety devices” – three years later wrote „Polska Zbrojna”. Till 1938 the building stood “empty and windowless, with the signs of the fire still visible”. Then the university authorities gave the task of restoring the building to prof. Bojemski. The blueprint called for the return of the outer façade to the shape from the first half of the 19th century, while the inside was to be made up to the modern requirements. The project was finished just before the outbreak of the WWII. The building was partially destroyed during the war and later, after restoration became the seat of the Institute of History.

The building located on the other side of the entrance to the Main Campus is temporarily occupied by the Medical University of Warsaw (the Medical Academy).

Szkoła Główna



11. Szkoła Główna, pocz. XX w./ The Main School, beginning of the 20th century

Po upadku powstania listopadowego w murach uniwersyteckich pozostało przez jakiś czas Liceum Warszawskie zamienione w roku 1839 na Gimnazjum Realne. Projekt nowej siedziby Gimnazjum wykonał i zrealizował w 1841 roku sam Antonio Corazzi. W 1862 roku corazziański gmach stał się siedzibą Szkoły Głównej. Powstały w nim wówczas audytorium, sala obrad akademickich, czytelnia profesorska i biuro rektora Mianowskiego.

Wybudowanie na planie wydłużonego prostokąta budynku zgodne było z tendencją panującą w budowni-

ctwie szkolnym od lat 20. XIX wieku. Najbardziej osobliwą cechą budynku jest umieszczenie fasady wejściowej przy krótszym boku. Sąsiedni gmach porektorski i następny – prawe skrzydło Pałacu Kazimierzowskiego – nie mają wejść w ścianach szczytowych, lecz po cztery w ścianach bocznych.

Fasada tego budynku wzorowana jest na greckiej świątyni - na wysokim cokole stanęły pilastry z jońskimi kapitelami, podpierające gzyms i duży tympanon zwieńczony masywnym akroterionem (usuniętym między 1915 a 1927 rokiem). Pole tympanonu wypełniła wykonana w 1841 roku kompozycja przedstawiająca Arystotelesa w otoczeniu uczniów.

W latach istnienia Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego w gmachu mieściły się prawdopodobnie laboratoria chemiczne, zakłady zoologii i botaniki. Po ponownym powstaniu polskiego Uniwersytetu Warszawskiego w 1915 r. miał tu swoją siedzibę Wydział Biologii. Obecnie mieści się w nim Instytut Archeologii.

Szkoła Główna to jeden z nielicznych budynków uniwersyteckich niezniszczonych w czasie II wojny światowej. Nie zniszczyły go także poważniejsze, wcześniejsze czy późniejsze przebudowy. Na pierwszym piętrze budynku w niemal idealnym stanie zachował się też klasycystyczny relief, wmurowany tu najprawdopodobniej w latach 60. XIX wieku. Płaskorzeźba ukazuje scenę oplakiwania Patroklesa, greckiego wojownika, którego losy opisał Homer.

The Main School

After the collapse of the November Uprising, the university walls housed for a while Warsaw Lycee which in 1839 became a Real Gymnasium. Its new building was designed and construction supervised in person by the famous Antonio Corazzi in 1841. In 1862 Corazzi's edifice became the seat of the Main School. At that time its authorities added auditoria, academic council room, professor's reading room and the office of Rector Mianowski.

Building on the plan of elongated rectangle was very up to date and in accordance with the standards for educational facilities since the 1820s. Its most striking feature is locating the entrance façade on the shorter side. The adjacent building – the Former Rectory Building and next one – the right wing of the Kazimierzowski Palace – have no entrances in the front but only four ones from the side.

Its façade is styled after a Greek temple – on a high plinth we see Ionic capital pilasters supporting the cornice and a big tympanum graced with a massive acroterion (removed between 1915 and 1927). The inside of tympanum contains an 1841 composition depicting Aristotle surrounded by his disciples.

In the years of the Imperial University of Warsaw the building most probably housed chemical laboratories and zoological and botany institutes. After the rebirth of the Polish University of Warsaw in 1915 it became a seat of the Faculty of Biology. Currently it is an Archeology Institute.

The Main School is one of the few university buildings spared by the WWII. Nor has it been ruined by any earlier or later reconstructions. On its first floor one finds a classicistic relief in almost ideal condition. Most probably it was carved in 1860s. The sculpture represents the lamenting of Patrokles, a Greek warrior whose fate was described by Homer.



12. Szkoła Główna/ The Main School

Dawny budynek Biblioteki

Dawny budynek Biblioteki wzniesiony został w 1894 roku według projektu sporządzonego sześć lat wcześniej przez architektów Stefana Szyllera i Antoniego Jabłońskiego-Jasieńczyka. Nowy gmach był, jak na owe czasy, bardzo nowoczesny. W swoich założeniach Biblioteka pomieścić mogła 750 000 tomów, podczas gdy ówczesny zbiór liczył tylko 450 000 woluminów. Obszerne magazyny Biblioteki zbudowano na kształt wielkiego, stalowego rusztu.

Najbardziej charakterystyczne dekoracje rzeźbiarskie: figura Apollina w otoczeniu muz - Uranii, patronki geografii i astronomii oraz Kaliope, opiekunki poezji epickiej - umieszczone na attyce nad frontową ścianą, oraz statuy Sofoklesa i Demostenesa, stojące w niszach przy głównym wejściu do budynku, są dziełem Hipolita Marczewskiego. On również jest autorem popiersi



13. Dawny budynek Biblioteki, 1900/ The Old Library Building, 1900

dzionej w latach 1901-1902 pod kierunkiem Antoniego Jabłońskiego, zainstalowano oświetlenie elektryczne i wmontowano windę w części magazynowej gmachu. W trakcie następnej, zrealizowanej w latach 1929-1930 według projektów Aleksandra Biernackiego, przebudowano i unowocześniono wnętrze gmachu.

W czasie II wojny światowej w Bibliotece jako woźny pracował późniejszy noblista, Czesław Miłosz.

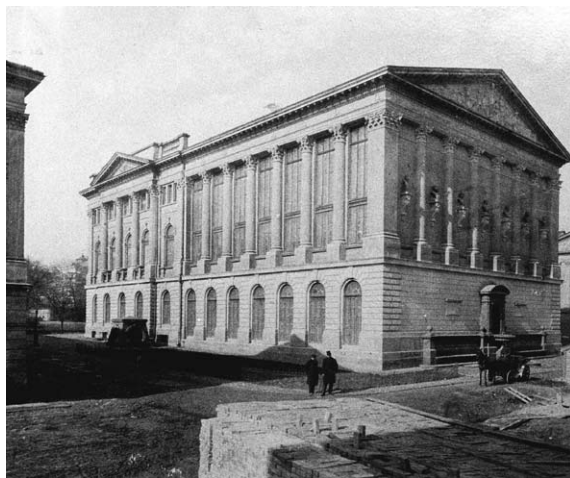
Od kiedy w 1999 roku na Powiślu powstał nowoczesny gmach Biblioteki Uniwersyteckiej, stary budynek opustoszał.

W 2001 roku Uniwersytet, we współpracy ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich, ogłosił konkurs na projekt przebudowy dawnego gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej. Prace rozpoczęły się w październiku 2003 roku i trwały półtora roku. Odnowiony budynek łączy tradycję z nowoczesnością.

W tej części budynku, która kiedyś pełniła rolę czytelnia, architekci odtworzyli - na podstawie starych zdjęć - zniszczone pilastry, fryzy i kute kraty. Starannie odrestaurowano i odtworzono piękne posadzki zbudowane z 8 gatunków drewna. Są tu też sale wykładowe i aula na prawie 400 osób. Wnętrza utrzymano w kolorach jasnego drewna, bieli i stali.

W dawnej części magazynowej Biblioteki wciąż można podziwiać fragmenty stalowych konstrukcji bibliotecznego magazynu - niezwykłego dzieła inżynierii z przełomu XIX i XX wieku.

Pozostała część rusztu w kolorze fukcji stoi dziś na ul. Dobrej, przed nowym budynkiem Biblioteki Uniwersyteckiej.



14. Elewacja boczna i tylna biblioteki, 1900/1901/
Side and rear elevations of the Library 1900/1901

The Old Library Building

The Old Library Building was erected in 1894. Two architects, Stefan Szyller and Antoni Jabłoński-Jasieńczyk designed it six years prior to its actual construction and it was instantly acclaimed as very modern. Especially its spacious storeroom seemed unique as it was shaped like a huge iron grille. The architects created space for 750.000 volumes while the library collection then amounted to 450.000 books.

Hipolit Marczewski authored the most characteristic sculptures of the Library:

Apollo in the company of Urania, the Muse of geography and astronomy, and Calliope, the Muse of epic song, situated on the front wall attica and the statues of Sophocles and Demosthenes, occupying the niches next to the building's entrance. Furthermore, he created the busts of famous Greek and Roman writers and poets which initially decorated all the Library's walls. Five of them survived till this day and they overlook the Kazimierzowski Palace. These are busts of Homer, Aesop, Socrates, Hippocrates and Pseudo-Marius. Athena, the protectress of Knowledge and Science, placed in the tympanum above the busts, is the work of Jan Woydyga.

The first modernization of the building, carried out between 1901 and 1902 under Antoni Jabłoński, brought electricity and lifts in the storage area of the Library. In the second one, which took place from 1929 to 1930, interiors were remodeled according to Aleksander Biernacki's design.

During WWII, Czesław Miłosz, the poet who later became the Nobel Prize Laureate (1980) worked in the Library as a janitor.

When in 1999 a new ultra-modern building of the University of Warsaw Library was constructed in Powiśle in Warsaw, the old one became vacant.

In 2001 the University jointly with the Union of Polish Architects (SARP) announced a competition for the remodeling of the former Library. The construction works started in 2003 and took one and a half years. The renovated building links tradition with modernity. In the part which previously housed the reading room, the architects recreated destroyed pilasters, friezes and wrought iron bars on the basis of old photographs. Particular attention was paid to the restoration of hardwood floors built from eight different kinds of wood. Now there are several lecture halls there, the biggest of which can sit four hundred people. All the interiors are decorated with light color wood and steel.

In the old storage area we can still admire fragments of its steel construction, an amazing piece of late 19th century engineering. The remaining part of the iron grille colored fuchsia stands now in Dobra Street, right in front of the new University Library.



15. Dawny budynek Biblioteki/ The Old Library Building

Brama Uniwersytecka



16. Umieszczenie Orła Białego nad Bramą Główną, 1916/
The placing of the White Eagle above the Main Gate, 1916

Jednym z ważniejszych symboli Uniwersytetu jest brama przy Krakowskim Przedmieściu, zwieńczona orłem z koroną na głowie i gałązkami wawrzynu i palmy w szponach. Dzisiejsza brama miała już swoją poprzedniczkę w tym miejscu w XVIII wieku. Będąca dziełem architektów saskich brama nawiązywała do idei łuku triumfalnego, zwieńczonego metalowym globem.

Wznosząc nową bramę w 1910, według projektu Stefana Szyllera, dość swobodnie połączono motywy późnego renesansu, baroku i regencji. W niszach bramy ustawiono posągi Ateny i Uranii, z których pierwsza trzyma w rękę hełm, druga zaś glob. Wchodząc więc na teren Uniwersytetu Warszawskiego dostajemy się pod opiekę bogiń mądrości, opiekunek wiedzy o wszechświecie.

Nowa brama nie wzbudziła początkowo entuzjazmu warszawiaków. „Ocenę architektoniczną bramy, mającej według intencji projektodawców być ozdobą Krakowskiego Przedmieścia, pozostawiamy specjalistom” – zauważyła prasa warszawska.

Podobnie jak wiele gmachów Uniwersytetu brama została silnie uszkodzona w czasie II wojny światowej. Dopiero wiele lat później w jej niszach pojawiły się na nowo odkute rzeźby, a całość doprowadzono do dawnej świetności.

The University Gate

The Krakowskie Przedmieście Gate is one of the most distinguishable symbols of the University. It is topped with a crowned eagle with laurel and palm leaves in its claws. The contemporary gate had its predecessor in the same place in the 18th century which was shaped by Saxon architects as a triumphal arch with a metal globe on top of it.

The new gate, built in 1910 following Stefan Szyller's design, links the renaissance, baroque and regency styles. It has niches on both sides in which Szyller decided to place the statues of Athena holding the helmet and Urania with a globe in her hand. Thus, when entering the University you get under protection of the goddesses of Wisdom, protectresses of the Knowledge of the Universe.

The new University Gate did not exactly thrill Warsaw dwellers. "It was the Gate's designer's intention to grace Krakowskie Przedmieście with it, well, let's rather leave its evaluation to professionals" – noted Warsaw newspapers.

Similarly to other University buildings, the Gate was seriously damaged during WWII. Only years later the niches regained the restored statues and the Gate itself got its prior sparkle back.

Auditorium Maximum

Najważniejszą inwestycją uczelni w dwudziestolecie międzywojennym była budowa gmachu Auditorium Maximum. Projekt gmachu opracował w roku 1934 architekt Franciszek Eychorn, a Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zatwierdziło go, po poprawkach, 25 listopada następnego roku. Zbudowany na północ od skrzydła mieszczącego niegdyś Komisję Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, nowy gmach, skomponowany w duchu silnie zmodyfikowanego klasycyzmu, wpisał się w architektoniczną harmonię i dopełnił symetrii kampusu.

Po zajęciu Warszawy przez hitlerowców teren UW stał się jednym z bastionów okupanta. Hall Auditorium Maximum zamieniono na stajnię, a inne jego pomieszczenia na magazyn broni. Wycofując się z terenu Uniwersytetu Niemcy nie wysadzili budynku Auditorium Maximum zapewne tylko dlatego, że przypominał on już kompletną ruinę.

Wzniesienie w latach 1951-55 nowego Auditorium Maximum, według projektu Wojciecha Onitscha, Mariana Sulikowskiego i Andrzeja Uniejowskiego, było ukoronowaniem odbudowy zabytkowego zespołu budynków przy Krakowskim Przedmieściu. Klasycystyczny budynek urzeka dziś urodą jońskich kapitelei.



17. Auditorium Maximum

Auditorium Maximum

The building of the lecture halls called Auditorium Maximum seems the University's most important investment of the interwar period. Its architectural design was made in 1934 by Franciszek Eychorn and the Ministry of the Interior approved it after some corrections on the 25th of November 1935. Erected north of the wing which formerly housed the Government Commission for Religious Affairs and Public Enlightenment, it was constructed in the spirit of strongly modernized classicism which again, harmonized with the symmetry of the campus.

After the Nazis took over Warsaw, the University's campus instantly became one of the occupier's strongholds. Auditorium Maximum's hall turned into stables and other rooms into armory. Withdrawing from the campus, the Nazis did not, in fact, blow up the Auditorium as it was already in the state of ruin.

The new Auditorium Maximum was constructed in the same place in the years 1951-55, following the project of Wojciech Onitsch, Marian Sulikowski and Andrzej Uniejewski. Till today this classicistic building charms the visitors with the exceptionally beautiful Ionic capitals.

Pałac Czetwertyńskich - Uruskich



18. Krakowskie Przedmieście na początku XX wieku/
Krakowskie Przedmieście Street at the beginning of the 20th century

Na miejscu dzisiejszego pałacu stał już w XVIII wieku jego późnobarokowy poprzednik, początkowo własność Stanisława Poniatowskiego, a później Kazimierza Poniatowskiego, ojca i brata przyszłego monarchy. To tu Stanisław August dowiedział się, że został wybrany królem. Wydarzenie to upamiętnia pomnik umieszczony na narożniku ogródka przypałacowego.

W latach 1775 - 1834 pałac wielokrotnie zmieniał właściciela. W 1843 r. Seweryn Uruski, kolejny właściciel budynku, polecił go zburzyć

i wybudować w jego miejscu nowy. Projekt pałacu wykonał Andrzej Goleński, który nową budowlę nadał cechy renesansu.

Piętrowy korpus główny pałacu wzniesiony w linii zabudowy ulicy odznacza się dwoma ryzalitami skrajnymi, wyższymi o piętro i rozczłonkowanymi pilastrami korynckimi w wielkim porządku. Frontowa elewacja pałacu jest regularna i symetryczna. Jej środkową część wieńczy wielki kartusz z herbem fundatora „Sas”. Elewacja od strony uniwersyteckiego dziedzińca jest zaś malownicza i nieregularna.

Budynek był własnością rodziny Czetwertyńskich do roku 1946, kiedy to – zrujnowany – został przekazany na własność Uniwersytetu. Budynek odbudowano z powojennych zniszczeń w latach 1948-1951 według projektu Jana Dąbrowskiego. Obecnie mieści się w nim Wydział Geografii i Studiów Regionalnych.

The Czetwertyński - Uruski Palace

At the site of today's palace, in the 18th century already stood its late baroque predecessor, owned initially by Stanislaus Poniatowski, future king's father, and later by Kazimierz Poniatowski, his brother. It is here that Stanislaus August learned that he had been elected king – the event is commemorated with a monument on the corner of the palace garden.

The Palace changed hands many times between 1775 - 1834. In 1834 its new owner Seweryn Uruski ordered the building razed and a new renaissance styled palace was built according to the design of Andrzej Goleński.



19. Pałac Czetwertyńskich-Uruskich/ The Czetwertyński-Uruski Palace

Multi story main edifice is lined up with the street is distinguished by orderly spaced Corinthian pilasters. Two peripheral sides of the building are one story taller than the rest of it. The front façade of the palace is regular and symmetrical. Its central part is adorned with a great cartouche with the founder's code of arms "Sas". On the side of university yard the façade is irregular but still quite picturesque.

The palace was in possession of Czetwertyński family till 1946 when it was taken over by the University. It was rebuilt from war devastation according to the design of Jan Dąbrowski. Currently it is the seat of the Faculty of Geography and Regional Studies.

Pałac Tyszkiewiczów - Potockich

Fundatorem pałacu był Ludwik Tyszkiewicz. W 1781 roku zawarł on kontrakt na budowę pałacu ze znanym architektem Stanisławem Zawadzkiem. Roboty rozpoczęto dopiero w roku 1785, a już rok później z niewiadomych przyczyn Tyszkiewicz zawarł nowy kontrakt na budowę pałacu z architektem królewskim Janem Chrystianem Kamsetzerem.

Prace przy budowie pałacu trwały do 1792 roku. Przy dekoracji wewnątrz Kamsetzer zatrudnił współpracujących z nim na stałe sztukatorów: Paolo Casasopra, Giuseppe Amadio i Jana Michała Graffa. Do ozdoby pałacu przyczynili się również Józef Probst i Giuseppe Borghi, Johann Duld i Wawrzyniec Jasiński. Atlanty wspierające balkon od strony Krakowskiego Przedmieścia wykonał królewski rzeźbiarz, André Le Brun, przy współpracy z Giacomo Contierem.

Pałac Tyszkiewiczów jest pałacem wybudowanym w linii zabudowy ulicy, a nie, jak większość pałaców warszawskich, cofniętym w głąb posesji. Wydłużoną, płaską elewację od strony Krakowskiego Przedmieścia ożywiają filary z atlantami, pomiędzy którymi znajduje się główne wejście. Część środkową attyki wieńczy kartusz herbowy. Elewacja od strony kościoła ss. Wizytek jest znacznie bardziej monumentalna. Silnie zaakcentowany ryzalit zamyka pełna attyka, a wieńczą panoplia.



20. Pałac Tyszkiewiczów-Potockich na przełomie lat 20. i 30. XX wieku/
The Tyszkiewicz-Potocki Palace at the turn of the 1920s

Apartamenty reprezentacyjne znajdowały się na pierwszym piętrze od strony Krakowskiego Przedmieścia. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują obejmujące dwie kondygnacje: sale Gościńna (Balowa) - ozdobiona reliefami o tematyce mitologicznej i Stołowa, a także leżąca pomiędzy i kontrastująca z nimi kolorytem, Sala Bilardowa. Z wnętrza pałacu wyróżniał się również westybul i klatka schodowa z czterema kolumnami podtrzymującymi podest.

W XIX wieku w pałacu zaszły tylko niewielkie zmiany. W latach 1821-22 powstała nowa oficyna od strony kościoła ss. Wizytek i łącząca się z nią neorenesansowa brama na dziedziniec. Dwadzieścia lat później zaś odnowiono i przebudowano wnętrza pałacu i dobudowano nowe murowane stajnie i wozownię oraz oranżerię, które zaprojektował Henryk Marconi.

W rękach rodziny Potockich pałac pozostawał do 1923 roku, kiedy to został sprzedany Bankowi Gospodarstwa Krajowego. Swoją siedzibę miały tu później również Polska Akademia Literatury i Biblioteka Narodowa. W 1944 Niemcy wzniciли w budynku pożar. Odbudowę zabytkowej budowli na potrzeby Uniwersytetu przeprowadzono w latach 1948-56 według projektu Jana Dąbrowskiego. Dziś w Pałacu mieszczą się m.in. Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum”, Instytut Muzykologii, Studium Europy Wschodniej i Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego.

The Tyszkiewicz-Potocki Palace

The founder of the palace – Ludwik Tyszkiewicz – contracted the palace from a well known architect Stanisław Zawadzki in 1781. The construction began in 1785 but less than a year later, for unknown reasons, Tyszkiewicz replaced the architect with the royal architect Jan Christian Kamsetzer.

Construction lasted till 1792. When decorating interiors Kamsetzer used the help of his regular stucco decorators: Paolo Casasopra, Giuseppe Amadio and Jan Michał Graff. Palace owes its décor also to the work of Józef Probst, Giuseppe Borghi, Johann Duldt and Wawrzyniec Jasiński. The Atlantes which support the balcony on the Krakowskie Przedmieście side were sculpted by royal artist Andre Le Brun with the assistance of Giacomo Contieri.

The Tyszkiewicz Palace, unlike most of the Warsaw palaces, is lined up with adjacent buildings in the street. The elongated flat façade on Krakowskie Przedmieście is enlivened by pillars with Atlantes hiding the main entrance to the palace. The central part of the attica is topped with the crest cartouche. On the side overlooking the church of order of the Visitation of Holy Mary (Visitationists) the façade becomes much more monumental. Strongly accentuated central part of the building ornated with armour wall trophies is closed with a full attica.

Lavish apartments were located on the first floor on the Krakowskie Przedmieście side. Among those deserving particular attention are a two story Guest (Ballroom) Hall decorated with mythological theme reliefs, a Dining Hall and a Billiard Room located between them whose colors make it stand out. Other characteristic rooms are the vestibule and a staircase with four pillars supporting the landing.

The palace underwent only minor changes in the 19th century. A new annex and an adjacent neo-renaissance gate to the university yard were added on the Visitationist Church side in 1821-1822. Twenty years later the interior was refreshed and remodeled and new brick horse stables, coach houses and an orangery designed by Henryk Marconi were added.

The palace remained in the hands of Potocki family till 1923 when it was sold to the National Economic Bank. It also housed the Polish Academy of Literature and the National Library. In 1944 it was burned by the Nazis. In the years 1948-1956 it was rebuild for the University based on the design of Jan Dąbrowski. Today it is the seat of the Centre of Polish Language and Culture for Foreigners 'Polonicum', the Institute of Musicology, the Centre for East European Studies and the University of Warsaw Museum.



21. Pałac Tyszkiewiczów-Potockich/ The Tyszkiewicz-Potocki Palace

Szpital św. Rocha



22. Szpital św. Rocha/ St. Roch Hospital

Szpital zbudowany dla potrzeb bractwa św. Rocha swoje powstanie w 1707 roku zawdzięcza księdzu Bartłomiejowi Tarle, proboszczowi kościoła św. Krzyża.

Początkowo powstały jedynie skrzydła budynku od Krakowskiego Przedmieścia i od południa. Około 1749 wzniesiono pozostałe skrzydła, zamykające dziedziniec, oraz późnobarokową kaplicę. Autorem projektu przebudowy był Jakub Fontana.

W XIX wieku, w wyniku gruntownej przebudowy całego kompleksu, zniknęły niemal zupełnie jego cechy stylowe. Od tego czasu elewacja frontowa skrzydła od Krakowskiego Przedmieścia ma charakter neorenesansowy.

W latach 1811-1818 w szpitalu św. Rocha mieściły się kliniki szkoły lekarskiej. W okresie II Rzeczypospolitej działał tu szpital miejski.

W 1944 roku budynek został zniszczony przez Niemców. W odbudowanym po II wojnie światowej budynku odtworzono starannie neorenesansową elewację frontową, skrzydłom bocznym i kaplicy przywrócono cechy późnego baroku. Dziś w zabudowaniach dawnego szpitala św. Rocha mieszczą się Instytut Kultury Polskiej, kluby i organizacje studenckie, księgarnia uniwersytecka oraz przychodnia lekarska.

St.Roch Hospital

The hospital, built for the St.Roch fraternity owes its beginning in 1707 to rev. Bartłomiej Tarło, a parson of the Holy Cross Church.

Initially only the Krakowskie Przedmieście and southern wings were built. Around 1749, based on the design of Jakub Fontana, the remaining two wings were added which closed the yard and a late baroque chapel.

As a result of a thorough reconstruction of the whole complex in the 19th century almost all its stylistic features disappeared. Since that time the Krakowskie Przedmieście façade has a neo-renaissance character.

In the years 1811-1818 St.Roch hospital housed medical school infirmaries. During the Second Republic of Poland it served as a city hospital.

In 1944 the building was destroyed by the Nazis. Its neo-renaissance façade was carefully reconstructed after the WWII and the side wings and the chapel regained their late baroque features. Today the complex houses the Institute of Polish Culture, student clubs and organizations, a university bookstore and a medical clinic.

Dom Tekli Rapackiej

Wielki, dwupiętrowy budynek o powściągliwej architekturze zamyka teren uniwersytecki od południa. W roku 1819, jak wynika ze Spisu domów z przyległościami w cyrkule 7 znajdujących się..., budynku jeszcze nie było. Na tej parceli znajdował się ogród. Dom istniał na pewno w połowie XIX wieku, bo jego kształt widać dokładnie w Taryfie domów miasta Warszawy i Pragi Henryka Świątkowskiego. Jako właścicielka figuruje tam Tekla Rapacka.

Kamienica uległa zniszczeniu we wrześniu 1939. Po wojnie odbudowała ją Naczelna Rada Zrzeszeń Kupieckich. Dziś w budynku mieszczą się m.in. Instytuty Italianistyki, Romanistyki i Iberystyki.

Tekla Rapacka's House

A spacious two story building with rather dull architecture closes the university campus from the south. In 1819, according to the Register of Houses and Additions in the 7th Circuit the house ... did not exist. That lot was a garden. However, in mid 19th century the building was already there as described by the Henryk Świątkowski's Inventory of the Houses in Warsaw and Praga. Tekla Rapacka is listed as its owner.

The building was destroyed in September 1939. After the war it was rebuilt by the National Association of Polish Commerce. Today it is the seat of the Italian Studies Institute, the Institute for French Studies and the Iberian Studies Institute.



23. Kamienica Tekli Rapackiej/ Tekla Rapacka's House

Obserwatorium Astronomiczne

Projekt obserwatorium zmieniany był kilkakrotnie, a swój ostateczny kształt budynek zawdzięcza najprawdopodobniej aż trzem architektom: Christianowi Piotrowi Aignerowi, Michałowi Kado i Hilaremu Szpilowskiemu. Architektów dodatkowo wspierał w zakresie rozwiązań inżynierskich przyszły użytkownik budynku, kierownik katedry astronomii, Franciszek Armiński.

Budowę obserwatorium rozpoczęto w pierwszej połowie 1820 roku, dobudowując nowy budynek do istniejącej od końca XIX wieku cieplarni (Trebhauzu) projektu Jana Chrystiana Kamsetzera.



24. Obserwatorium Astronomiczne, 1840/ The Astronomical Observatory, 1840

Pięć lat później wysokie, dominujące nad otoczeniem obserwatorium było gotowe. Był to cztero-kondygnacyjny budynek zbudowany na planie wydłużonego prostokąta. W partii parteru (przyziemie i 1. piętro) zastosowano porządek joński, a na 2. i 3. piętrze porządek koryncki. Splendoru budynkowi dodawały wielkie, półkoliste okna wypełniające trzy główne osie budynku oraz tarasy, założone nad kolumnowym portykiem wejściowym i nad skrajnymi osiami niższych kondygnacji.

Dzięki znakomitemu przygotowaniu merytorycznemu Franciszka Armińskiego gmach wzniesiony w Warszawie z powodzeniem lokował się wśród czołowych placówek europejskich. Obserwatorium wyposażone było w dwie obrotowe kopuły, które kryły, podobnie jak sala południkowa, najnowsze przyrządy pogrupowane w zależności od typu badań i obserwacji.

Budynek dotrwał bez zmian do 1870 roku. Rozebrano wówczas zachodni pawilon obserwacyjny, a na jego miejsce ustawiono większą kopułę o nieco innym kształcie. Zapewne również wtedy skrzydła kamsetzerowskiej ciepłarni nadbudowane zostały o jedną kondygnację.

Przez następne pięćdziesiąt lat najprawdopodobniej nie dokonywano w architekturze budynku żadnych zmian. Wojna w 1939 szczęśliwie ominęła budynek. Okupant ograniczył się jedynie do wywiezienia rok później najcenniejszego sprzętu obserwacyjnego do podberlińskiego obserwatorium w Babelsbergu. Dzień po wybuchu Powstania Warszawskiego, 2 sierpnia 1944 przed budynek zajęły niemieckie czołgi i ostrzelały go. Kilkanaście dni później obserwatorium zostało podpalone przez oddziały SS. Spłonęło całe wnętrze budynku, jego wyposażenie, zbiory, instrumenty obserwacyjne o muzealnej wartości, a także biblioteka z cennymi inkunabułami pochodzącymi z XV i XVI wieku.

Odbudowę gmachu ze zniszczeń wojennych rozpoczęto w 1947 roku według projektu Jana Dąbrowskiego. Gmachowi przywrócono kształt z 1824 roku. Duże zmiany zaszły we wnętrzu budynku. Wyburzono wiele ścian wewnętrznych budynku i klatki schodowe, a całość przystosowano do prowadzenia prac teoretycznych i dydaktycznych z dziedziny astronomii.

The Astronomical Observatory

The design of the observatory was changed several times. It owes its final shape most probably to three architects: Christian Piotr Aigner, Michał Kado, and Hilary Szpilkowski. As far as the engineering part of the design goes, they were assisted by the future user of the building – Franciszek Armiński, the head of the Astronomy Department.

The construction of the observatory started in the first half of 1820 by adding a new building to the already existing hothouse (Trebhaus) designed by Jan Chrystian Kamsetzer at the end of the 19th century. Five years ago, a tall dominating structure of the observatory was ready. It was a four story edifice built on a plan of elongated rectangle. Part of the ground floor and the first floor reflect an Ionic order, while the second and the third floor is Corinthian in character. The building acquires splendor from three huge semicircular windows that fill three main axes of the building and the terraces over the columned entrance portico and the furthestmost fragments of lower floors.

Thanks to the splendid professionalism of Franciszek Armiński the observatory ranked among the best in Europe. The observatory was equipped with two rotary cupolas which hid most up to date equipment grouped according to the type of research and observations. Equally modern equipment could be found in the Meridian Room.

The building saw no changes until 1870. Then the western observatory pavilion was torn down and a bigger, slightly differently shaped cupola was put in its place. It is probably then, when the Kamsetzer hothouse wings received another story.

For another fifty years no changes were made to the building. The war in 1939 fortunately spared the building. The Nazis only removed the most valuable observatory equipment to their facility in Babelsberg near Berlin. The day after the Warsaw Uprising broke out, on the 2nd of August 1944 Nazis tanks shelled the building and several days later it was set ablaze by the SS. The whole interior burned down including the furniture, collections, museum value observatory equipment as well as the library with unique 15th and 16th century scripts.

The restoration of the building began in 1947 based on the design of Jan Dąbrowski. The building was returned to its 1824 shape. There were huge changes in its interior. Many inside walls and staircases were demolished and the whole building was prepared to serve as an educational facility in astronomy.



25. *Observatorium Astronomiczne/ The Astronomical Observatory*

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego



26. Ogród Botaniczny UW/ The University of Warsaw Botanic Garden

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego założony w 1818 roku na terenie dawnych Ogródów Królewskich jest jednym z najstarszych tego typu miejsc w Polsce. Jego twórcą był profesor Michał Szubert, wybitny botanik. Na początku XIX wieku ogród zajmował ponad 20 hektarów; teren czterokrotnie większy niż obecnie. W jego skład wchodziły m.in. szklarnie królewskie ze starą pomarańczarnią oraz Świątynia Opatrzności, na terenie której wmurowano kamień węgielny pod budowę kościoła upamiętniającego uchwalenie Konstytucji 3 Maja. Po upadku powstania listopadowego i zamknięciu Uniwersytetu Warszawskiego ogród zmniejszono do 5,16 ha - obszaru, który zajmuje do dnia dzisiejszego. Przez następne kilkadziesiąt lat miejsce zarządzane było przez carskich urzędników. W 1916 roku ogród powrócił pod opiekę uczelni. Dzięki staraniom nowego dyrektora prof. Bolesława Hryniewieckiego, cenionego znawcy systematyki i geografii roślin, ogród odzyskał swą dawną naukową pozycję. Jego rozwój przerwała jednak II wojna światowa. W trakcie Powstania Warszawskiego, wyjątkowo tragicznej karty w dziejach tego miejsca, wszystkie budynki oraz szklarnie uległy zniszczeniu. Lata powojenne poświęcono na restaurację ogrodu i odtworzenie kolekcji roślin. Dziś Ogród Botaniczny UW znajduje się w rejestrze Zabytków Kultury i Nauki miasta stołecznego Warszawy.

Kolekcja ogrodu zawiera 5 tys. gatunków i odmian drzew, krzewów oraz roślin zielonych. Jest podzielona na działy tematyczne: Arboretum (dział drzew i krzewów), pnącza, rośliny różnych sro-

dowisk, rośliny użytkowe i lecznicze, różanka, flora niżowa Polski, rośliny ozdobne, dział systematyki roślin oraz szklarnie. Zaletą ogrodu jest niezwykła różnorodność kolekcji. Można tu podziwiać roślinność typową dla polskiego krajobrazu, a także egzotyczne gatunki paproci strefy subtropikalnej, czy amerykańskich kaktusów. Powiększaniu kolekcji służy wydawanie katalogu nasion (Index seminum et sporarum) umożliwiającego wymianę nasion z ogrodami botanicznymi na całym świecie.

Głównym celem Ogródu Botanicznego UW jest zachowanie różnorodności biologicznej roślin, przede wszystkim poprzez tworzenie kolekcji specjalnych – roślin rzadkich, zagrożonych oraz ginących. Na terenie ogrodu prowadzone są badania naukowe oraz zajęcia dydaktyczne dla studentów Uniwersytetu.

Ogród jest otwarty dla szerokiej publiczności od kwietnia do października. Goście mogą odwiedzać poszczególne działy ogrodu lub wybrać jedną ze specjalnie opracowanych ścieżek edukacyjnych, np. „Pomniki przyrody”, „Dla kogo kwitną kwiaty?” lub „Podróże roślin”. W ogrodzie organizowane są też liczne wystawy i pokazy. Każdego roku miejsce jest odwiedzane przez około 60 tys. osób.

The University of Warsaw Botanic Garden

The University of Warsaw Botanic Garden was founded in 1818 on the grounds of the former Royal Gardens and today is one of the oldest botanic gardens in Poland. It is the creation of Professor Michał Szubert, a renowned botanist. At the beginning of the 19th century, the garden covered over 20 ha, an area four times the size of the current grounds. It included amongst others, royal greenhouses with an old orangery as well as the Temple of Providence, on the grounds of which the foundation stone for the church commemorating the enactment of the Constitution of 3rd May was set. After the collapse of the November uprising and the closure of the University of Warsaw, the garden was cut down to 5.16 ha (which it continues to occupy until today). Over the next few decades, the place was administered by imperial officials. It returned under the patronage of the university in 1916. Thanks to the efforts of the new director, prof. Bolesław Hryniewiecki, an esteemed

expert on plant systematics and geography, the garden regained its former scientific ranking. Nonetheless, its development was interrupted by the WWII. During the Warsaw Uprising, an especially tragic event in the history of the city, all buildings and greenhouses were damaged. Today, the University of Warsaw Botanic Garden is included on Warsaw's register of Cultural and Scientific Monuments.

The garden collection spans 5,000 species and varieties of trees, shrubs and green plants. It is divided into subject-related sections: Arboretum (trees and shrubs), creepers, various climate plants, therapeutic and practical application plants,



27. Świątynia Opatrzności/ The Temple of Providence

roses, Polish lowland flora, decorative plants, plant systematics and greenhouses. The incredible diversity of the collections is one of the main advantages of the garden. Plants typical for the Polish landscape may be admired here although the garden also does not lack in exotic plants such as sub-tropical ferns or American cacti. Publication of a catalogue of seeds (*Index seminum et sporarum*) contributes to the expansion of the collection through exchange of seeds with botanic gardens all over the world.

The main objective of the University of Warsaw Botanic Garden is the maintenance of the biological diversity of plants, particularly through the creation of special collections of rare, endangered or nearly extinct plants. Research as well as lectures are conducted on the grounds of the garden for students of the University.

The garden is open to the general public from April to October. Guests can visit individual garden sections and choose from amongst especially prepared educational paths such as: "Natural features of historic importance", "For whom do flowers bloom?" or "Plant travels". Many exhibitions and demonstrations are also held at the garden. Each year, approximately 60,000 people visit the University of Warsaw Botanic Garden.

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie



28. Wnętrza BUW/ The library interiors

Usytuowany nad brzegiem Wisły, nieopodal zabytkowego kampusu uczelni przy Krakowskim Przedmieściu, budynek Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie od momentu swego otwarcia w 1999 roku jest jedną z największych atrakcji architektonicznych Warszawy. Gmach, zaprojektowany przez architektów Marka Budzyńskiego oraz Zbigniewa Badowskiego, składa się z dwóch części: frontowej zajmowanej przez sklepy i restaurację (zwaną rogalem) oraz głównej, w której mieści się biblioteka. Części te oddziela pasaż pokryty przesklonym dachem. Fasadę budynku zdobi osiem miedzianych tablic, które zawierają cytaty z dzieł reprezentujących różne obszary kulturowe oraz zapis nutowy i wzory matematyczno-fizyczne. Całość utrzymana jest w kolorystyce zieleni i szarości. Elementem wyróżniającym budynek jest ogromna stalowa konstrukcja w kolorze fukcji, która stoi przy głównym



29. Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie/ The University of Warsaw Library

wejściu do gmachu. Jest to fragment XIX - wiecznego rusztu, służącego do magazynowania książek, który został tu przeniesiony z Dawnej Biblioteki Uniwersyteckiej po zakończeniu jej przebudowy (por.: „Dawny budynek Biblioteki”, str. 13).

Wnętrza biblioteki utrzymane są w niezwykle nowoczesnym stylu. Nad głównym, przeszklonym wejściem umieszczona została ogromna, wykonana z miedzi księga z napisem HINC OMNIA („stąd wszystko”). U szczytu schodów prowadzących na 1. piętro stoją cztery, kilkumetrowe kolumny z posagami wybitnych polskich filozofów: Kazimierza Twardowskiego, Jana Łukasiewicza, Alfreda Tarskiego i Stanisława Leśniewskiego. Przestrzeń wewnątrz budynku została zaprojektowana zgodnie z ideą biblioteki otwartej. Większą część 1. i 2. piętra zajmuje otwarty magazyn, w którym czytelnicy mają bezpośredni dostęp do czterystu tysięcy woluminów. Na 2. poziomie usytuowany jest też japoński pawilon herbaciany (*chashitsu*) - jedyny tego typu obiekt w Polsce i, po Anglii, drugi w Europie. Pawilon - przykład tradycyjnej japońskiej architektury i sztuki ogrodowej, został podarowany przez firmę Kyoei Steel Zakładowi Japonistyki i Koreanistyki Wydziału Orientalistycznego UW. W *chashitsu* prowadzone są zajęcia poświęcone kulturze Kraju Wschodzącego Słońca i kursy ceremonii herbaty *chanoyu*.

Na 3., najwyższym piętrze Biblioteki usytuowano gabinety zbiorów specjalnych: rycin, starych druków, kartografii, rękopisów, zbiorów muzycznych, dokumentów życia społecznego, zbiorów XIX-wiecznych oraz Bibliotekę Austriacką.

W 2002 roku otwarto na dachu Biblioteki ogród zajmujący ponad 1 ha powierzchni. Jest to jeden z największych ogrodów dachowych w Europie. Prowadzi do niego tzw. ogród wejściowy, czyli łagodnie pochyłona powierzchnia obsadzona roślinnością. Ogród dachowy składa się z dwóch części: górnej i dolnej, połączonych kaskadowym strumieniem. Na niższym poziomie znajduje się m.in. staw z rybami, nad którym zamieszkały kaczki oraz cykl granitowych rzeźb autorstwa

Ryszarda Stryckiego, nawiązujący do motywów kosmologicznych. Górny ogród podzielony jest na cztery części: złotą (od północy), srebrną (od wschodu), karminową (od południa) oraz zieloną (od zachodu). Każda z nich obsadzona jest inną roślinnością, w nawiązującej do nazwy kolorystyce. Poszczególne fragmenty ogrodu połączone są ścieżkami, mostkami i pergolami. Z dachu



30. Ogród na dachu Biblioteki/ The roof garden

można podziwiać panoramę Warszawy oraz zajrzeć do wnętrza Biblioteki. Ogród górny jest czynny dla zwiedzających od kwietnia do października; dolny - zwiedzać można przez cały rok.

Budynek biblioteki był niejednokrotnie nagradzany w konkursach; zdobył m.in. I miejsce w plebiscycie na pozytywne miejsce w Warszawie. Gmach BUW odwiedziło wielu znakomitych gości, m.in. papież Jan Paweł II, prezydent USA George W. Bush oraz kanclerz Niemiec Gerhard Schröder.

The University of Warsaw Library

Situated on the Vistula river embankment, nearby the heritage university campus on Krakowskie Przedmieście, the University Library building in Warsaw has been one of the biggest architectural attractions in Warsaw since its opening in 1999. The building, which was designed by architects Marek Budzyński and Zbigniew Badowski consists of two parts: the front which is occupied by shops and restaurants (called rogal - the crescent) and the main part which houses the library. The two parts are separated by a passage with a glass roof. The building façade is decorated with eight copper plaques featuring quotes from works representing various cultural areas, including music notes and mathematical and physics equations. The whole structure is painted in shades of green and grey. A distinguishing feature of the building is a huge fuchsia-colour metal construction located next to the main entrance. It is a fragment of a 19th century grillage used for storing books, which was brought here from the Old University Library following the completion of its conversion (compare: "the Old Library building", p. 15).

The library interiors are set in a particularly modern style. An enormous book made from copper has been placed above the main glass entrance, bearing the Latin inscription: HINC OMNIA ("everything originates from here"). At the top of the staircase on level one, four several meters tall columns stand with statutes of eminent Polish philosophers: Kazimierz Twardowski, Jan Łukasiewicz, Alfred Tarski and Stanisław Leśniewski. The internal building space was designed in accordance with the idea of an open library. Most of level 1 and 2 is occupied by an open storehouse where readers have direct access to four hundred thousand volumes. However, level 2 also includes a Japanese

tea pavilion (*chashitsu*) – the only facility of its kind in Poland and the second one in Europe after the one in Great Britain. The pavilion is an example of traditional Japanese architecture and garden art and was a gift from the Kyoei Steel company to the Department of Japanese and Korean Studies at the University of Warsaw Faculty of Oriental Studies. The pavilion is the venue for courses on the culture of the nation of the Rising Sun as well as on the ceremony of *chanoyu* tea.

On level 3 of the Library, readers can access special collections of drawings, old prints, maps, manuscripts, music collections, community life documents, 19th century collections as well as the Austrian Library.

In 2002, a garden was opened on the Library roof measuring over 1 ha in surface. It is one of the largest roof gardens in Europe and is accessible through a so-called entry garden, namely a gently sloped surface with planted vegetation. The roof garden is divided into two parts: the upper and the lower part, which are joined by a cascading stream. The lower part includes amongst others a fish pond, where ducks have taken residence, as well as a series of granite sculptures by Ryszard Stryjecki on cosmological themes. The upper garden comprises of four parts: the golden part (to the north), the silver part (to the east), the crimson part (to the south) and the green part (to the west). Each one features different vegetation whose colours reflect their names. Individual sections of the garden are connected by paths, bridges and pergolas. The rooftop is also an ideal viewing point of Warsaw's panorama as well as the Library interiors. The upper garden is open to the public from April to October; the lower garden is open all year round.

The library building has won numerous awards, including: the first place in the competition for a positive place in Warsaw. The University of Warsaw Library building has also been visited by many distinguished guests, such as: Pope John Paul II, the US President George W. Bush and the German Chancellor Gerhard Schröder.



31. Biblioteka Uniwersytecka/ The University of Warsaw Library

W latach 2004 - 2007 kilkanaście zabytkowych budynków Uniwersytetu Warszawskiego zostało odnowionych. Rewitalizacja kampusu została dofinansowana z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Between 2004 and 2007 several historic buildings of the University of Warsaw were renovated. Revitalization was subsidized by the EU Structural Funds.

Spis ilustracji/ List of illustrations:

1. J. Hiz, H. Jędrzejowski, Delineacja Miasta Rezydencyonalnego Jego K.Mci Warszawy [...] 1771, Pałac Rzeczypospolitej dla Kadetów [Pałac Kazimierzowski], Gabinet Rycin BUW/ Delineation of His Majesty's Residential City of Warsaw [...] 1771, Palace of the Republic for Cadets [The Kazimierzowski Palace], The Print Room, The University of Warsaw Library
2. Dietrich, J.F. Piwarski, Pałac Kazimierzowski wraz z oficynami, 1840, Gabinet Rycin BUW/ Dietrich, J.F. Piwarski, The Kazimierzowski Palace with annexes, 1840, The Print Room, UWL
3. Pałac Kazimierzowski w czasach Carskiego Uniwersytetu Warszawskiego, pocztówka, DZS BUW/ The Kazimierzowski Palace in the times of the Imperial University of Warsaw, postcard, The Ephemera Department, UWL
5. Budynek porektorski, 1930, pocztówka, DZS BUW/ The Former Rectory Building, 1930, postcard, The Ephemera Department, UWL
7. Ruiny pawilonu mineralogicznego po II wojnie światowej, Muzeum UW/ The ruins of the mineralogical pavilion after WWII, The University of Warsaw Museum
9. Marcin Zaleski, Widok Pawilonu Audytoryjnego, olej, płótno, MHW/ Marcin Zaleski, The view of the Auditorium Pavilion, oil painting on canvas, The Historical Museum of Warsaw
13. Dawny budynek Biblioteki, 1900, pocztówka, DZS BUW/ The Old Library Building, 1900, postcard, The Ephemera Department, UWL
14. Elewacja boczna i tylna biblioteki, „Architekt”, I, 1900/1901/ Side and rear elevations, “Architect”, I, 1900/1901
16. Umieszczenie Orła Białego nad Bramą Główną, 7 października 1916, Muzeum UW/ The placing of the White Eagle above the Main Gate, 7 October 1916, The University of Warsaw Museum
18. Krakowskie Przedmieście na początku XX wieku, pocztówka, DZS BUW/ Krakowskie Przedmieście Street at the beginning of the 20th century, The Ephemera Department, UWL
20. Pałac Tyszkiewiczów-Potockich na przełomie lat 20. i 30. XX w., Muzeum UW/ The Tyszkiewicz-Potocki Palace at the turn of the 1920s, The University of Warsaw Museum
24. Maurycy Scholtz, Widok Obserwatorium, 1840, litografia, BN/ Maurycy Scholtz, A view of the Observatory, 1840, a lithograph, The National Library

Na okładkach: schody w Pałacu Tyszkiewiczów-Potockich oraz elementy dekoracyjne Sali Złotej w Pałacu Kazimierzowskim.

Fotografie współczesne/ Contemporary photos:

Witold Bałtuszyński: okładki, 8, 10, 22; Anna Korzekwa: 4, 12, 15, 19, 26, 27, 29, 30, 31; Hubert Kowalski: 6; Marcin Kluczek: 17, 25; BUW: 28.

Literatura/ Literature:

- M. Baranowska, Warszawa: miesiące, lata, wieki, Wrocław 2004
- O. Budrewicz, Olgierda Budrewicza słownik warszawski: historia, ludzie, fakty, kultura, legendy, obyczaje, Warszawa 2004
- P. Cieliczka, Warszawski przewodnik literacki, Warszawa 2005
- A. Garlicki, Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 1915–1939, Warszawa 1982
- F. P. Jarocki, Kronika Pałacu Kaźmierowskiego z 34 ostatnich lat: 1812–1846, rękopis w Archiwum m.st. Warszawy, Teki Korotyńskie IV/41
- T. S. Jaroszewski, Księga pałaców Warszawy, Warszawa 1985
- T. S. Jaroszewski, Architektura Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1991
- S. Kleniewicz, Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 1807–1915, Warszawa 1981
- B. Korzeniewski, Książki i ludzie, Warszawa 1989
- J. Miziołek, Kultura artystyczna Uniwersytetu Warszawskiego: ars et educatio, Warszawa 2003
- J. Miziołek, Uniwersytet Warszawski: dzieje i tradycja, Warszawa 2005
- A. Zawada, Miłosz, Wrocław 1996



Wydawca:
Uniwersytet Warszawski

Redaguje:
Biuro Prasowe UW

Opracowanie: Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie,
Ogród Botaniczny – Katarzyna Zagrajek-Lukaszewska, tłumaczenie: LIDEX;
Pozostałe teksty – Anna Korzekwa,
tłumaczenie: dr hab. Bohdan Szklarski, Joanna Szklarska

Konsultacja merytoryczna: prof. dr hab. Jerzy Miziołek, dr Hubert Kowalski,
dr Robert Gawkowski

Adres Redakcji: Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa,
tel. (+48 22) 55 20 656, e-mail: biuro.prasowe@uw.edu.pl

Druk: Poligrafia GREG Grzegorz Sitek
Skład i łamanie: Darek Krupicki – Poligrafia GREG Grzegorz Sitek



